

Kodeks spółek handlowych¹

z dnia 15 września 2000 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 1037)

(zm.: Dz.U. 2001, Nr 102, poz. 1117; 2003, Nr 49, poz. 408, Nr 229, poz. 2276; 2005, Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538, Nr 184, poz. 1539; 2006, Nr 133, poz. 935, Nr 208, poz. 1540; 2008, Nr 86, poz. 524, Nr 118, poz. 747, Nr 217, poz. 1381, Nr 231, poz. 1547; 2009, Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 104, poz. 860; 2011, Nr 92, poz. 531, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 133, poz. 767, Nr 201, poz. 1182, Nr 234, poz. 1391; 2012, poz. 596)

¹ Odnośnik nr 1 dodany do tytułu ustawą z dnia 23.06.2006 r. (Dz.U. Nr 133, poz. 935), która wchodzi w życie 5.08.2006 r. Odnośnik 1. Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno współników jak i osób trzecich (Dz.Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z dnia 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50, z późn. zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz.Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

Tytuł I. Przepisy ogólne

Dział I. Przepisy wspólne

Literatura: *Allerhand*, Komentarz; *A. Baumbach, K. Duden, K. Hopt*, Handelsgesetzbuch mit GmbH & Co., Recht der Allgemeinen Geschäftsbedingungen und Handelsklauseln. Bank- und Börsenrecht (ohne Seerecht), Monachium 1989; *Bloch, Tomkiewicz*, Komentarz; *W. Czachórski*, Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1999; *G. Domański, M. Goszczyk*, Wybrane zagadnienia prawne organizacji walnego zgromadzenia spółki akcyjnej, PPH 2002, Nr 1; *Dziurzyński, Fenichel, Honzatko*, Komentarz, t. I; *J. Frąckowiak*, O konieczności dalszych zmian prawa cywilnego, szczególnie w odniesieniu do podmiotów umów w obrocie gospodarczym, PPH 1999, Nr 3; *D. Fuchs*, Charakterystyka instytucji holdingu. Uwagi prawnoporównawcze, PB 1996, Nr 3; *tenże*, Podstawy funkcjonowania holdingu w prawodawstwie Unii Europejskiej i Rzeczypospolitej Polskiej, MoP 1996, Nr 2; *tenże*, Tworzenie i funkcjonowanie akcyjnych grup kapitałowych. Zagadnienia prawne, PUG 1996, Nr 11; *S. Grzybowski*, System pr. cyw., t. I; *A. Herbet*, Spółka cywilna. Konstrukcja prawna, Warszawa 2008; *A. Jędrzejewska*, Zagadnienia harmonizacji polskiego prawa spółek z prawem Wspólnot Europejskich, SP 1997, Nr 1–4; *Jurga, Michalski*, Spółka; *Kappes*, Spółka; *tenże*, Konieczne zmiany w projekcie reformy struktury majątkowej spółki z o.o., PPH 2011, Nr 9; *K. Kruczałak*, Kodeks handlowy. Komentarz, t. II, Warszawa 1999; *tenże*, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością: tekst ustawy z objaśnieniami zmian legislacyjnych, wprowadzeniem i komentarzem problemowym, Gdańsk 1997; *Litwińska*, Umowa; *Namitkiewicz*, Komentarz, t. I; *M. Michalski*, O pojęciu i zakresie regulacji spółki publicznej, PPH 2008, Nr 1; *J. Okolski, J. Modrzejewski, Ł. Gasiński*, Natura stosunku korporacyjnego spółki akcyjnej, PPH 2000, Nr 8; *J. Okolski, W. Opalski*, Znaczenie prawa handlowego w świetle koncepcji jedności prawa cywilnego, PPH 1992, Nr 1; *J. Okolski, M. Szyszka*, Ocena najważniejszych zmian Kodeksu spółek handlowych dokonanych nowelizacją z 23.10.2008 r., PPH 2009, Nr 6; *A. Opalski*, Konzern w polskim prawie spółek – porównanie z prawem niemieckim, PPH 1998, Nr 7; *tenże*, Europejskie prawo spółek, Warszawa 2010; *M. Pazdan*, Kodeks spółek handlowych a kodeks cywilny, PiP 2001, z. 2; *Pietrzykowski*, Komentarz, t. I i II, wyd. 6; *W. Popiołek*, Podmiotowy zakres zastosowania art. 6 Kodeksu spółek handlowych, PS 2001, Nr 7–8; *R. Potrzebszcz, T. Siemiątkowski*, Zmiany w Kodeksie spółek handlowych – omówienie i komentarz, cz. 1, PPH 2004, Nr 2; *Pyzioł, Szumański, Weiss*, Prawo spółek, wyd. 1; *Z. Radwański*, Prawo cywilne – część ogólna, wyd. 10, Warszawa 2009; *Radwański, Olejniczak*, Prawo; *M. Romanowski*, Pojęcie spółki dominującej w kodeksie spółek handlowych, PiP 2004, z. 5; *tenże*, W sprawie pojęcia i natury spółki publicznej, PPH 2009, Nr 3; *J. Sitko*, Firma w świetle przepisów kodeksu cywilnego, PPH 2003, Nr 5; *J. Skąpski*, Nieruchomość jako aport do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, KPP 1993,

z. 2; *B. Smykla*, Grupy bankowe w polskim systemie bankowym, *Bank i Kredyt* 1997, Nr 1–2; *Sokolewicz, Sprzednicki, Holding; S. Sołtysiński*, Kodeks spółek handlowych. Podstawowe założenia, *PiP* 2000, z. 11; *tenże*, Prawo właściwe dla spółek prawa handlowego, *Rej.* 2001, Nr 7–8; *tenże*, Prawo kolizyjne spółek prawa handlowego, w: *Prawo spółek handlowych*, pod red. *A. Kocha, J. Napieraty*, Warszawa 2011; *tenże*, Zgrupowanie spółek. Zarys problematyki, *KPP* 1993, z. 3; *Sołtysiński, Szajkowski, Szwaja*, Komentarz KH, t. I i II, wyd. 2; *Stiecki*, Holding; System pr. cyw., t. I, wyd. 2, t. III, cz. 2; *A. Szajkowski*, Formy ustrojowe spółek handlowych, *PiP* 2001, z. 8; *tenże*, Harmonizacja polskiego prawa spółek z prawem Wspólnot Europejskich, *SP* 1997, Nr 1–4; *tenże*, Refleksje nad nowym Kodeksem spółek handlowych, *PUG* 2001, Nr 1; *A. Szumański*, Hybrydalne typy spółek handlowych, *PPH* 2000, Nr 6; *tenże*, Łączenie się spółek w świetle Kodeksu spółek handlowych, *PS* 2001, Nr 3; *tenże*, Nowe polskie prawo spółek, *PPH* 2001, Nr 1; *tenże*, Ograniczona regulacja prawa holdingowego (prawa grup spółek) w Kodeksie spółek handlowych, *PiP* 2001, z. 3; *tenże*, Regulacja prawna holdingu w polskim i europejskim prawie spółek (zagadnienia pojęciowe), *PPH* 1996, Nr 8; *tenże*, Specyfika prawna spółek portowych, *Prawo Morskie* 2000, t. XIV; *J. Szwaja*, Nowy Kodeks spółek handlowych, cz. 1, *Pr. Sp.* 2001, Nr 1; *P. M. Tomaszewski*, Pominięcie osobowości prawnej spółki w prawie USA, cz. 1, *PPH* 1995, Nr 10; *J. Warchoł*, Umowy koncernowe w prawie niemieckim i polskim, *Kraków* 2001; *Wiśniewski*, *Prawo*, t. I; *tenże*, w: *Prawo bankowe. Komentarz*, pod red. *W. Góralczyka*, Warszawa 1999; *S. Włodyka*, O sposobach normatywnej regulacji prawa handlowego, *PiP* 1999, Nr 9; *tenże*, Porozumienia gospodarcze, *Warszawa* 1978; *tenże*, *Prawo*; *tenże*, *Prawo umów*; *tenże*, *Strategiczne umowy przedsiębiorców*, Warszawa 2000; *T. Zieliński*, Znaczenie terminu nieważności w języku prawniczym, *KSP* 1970, Nr 3; *Ł. Zamojski*, *Ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym. Komentarz*, Warszawa 2009.

Art. 1. [Zakres regulacji; rodzaje spółek]

§ 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

§ 2. Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna.

Spis treści

	Nb
I. Zakres przedmiotowy KSH	1
II. Kodeks spółek handlowych a ustawy szczególne	30
III. Rodzaje i typy spółek	35
IV. Znaczenie spółek handlowych	38
V. Struktura KSH	41
VI. Tworzenie spółki handlowej	43
VII. Organizacja spółki handlowej	45

VIII. Funkcjonowanie spółki handlowej	47
IX. Rozwiązanie i likwidacja spółki	49
X. Łączenie spółek	51
XI. Podział spółki	55
XII. Przekształcanie spółek	58
XIII. Europejskie Zgrupowanie Interesów Gospodarczych	61
XIV. Spółka europejska	70

I. Zakres przedmiotowy KSH

1. Ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, 1 poz. 1037 ze zm.) obejmuje wyodrębniony z całokształtu norm prawa cywilnego kompleks norm prawnych dotyczących spółek handlowych, ściślej: spraw dotyczących spółek handlowych określonych w art. 1 § 1 KSH, stanowiący **prawo ustrojowe spółek handlowych**.

2. Zawarty w KSH kompleks norm reguluje – zgodnie z postanowieniem art. 1 § 1– „tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych”. Inaczej więc niż np. w Szwajcarii, Włoszech czy Holandii, gdzie prawo spółek handlowych jest normowane przepisami Kodeksu cywilnego, w Polsce jest ono zawarte w odrębnej ustawie – KSH.

3. Zawarcie regulacji prawnej spółek handlowych w odrębnym kodeksie nie narusza obowiązującej w polskim systemie prawnym **zasady jedności prawa cywilnego**, ponieważ zgodnie z art. 2 KSH – w sprawach określonych w art. 1 § 1 KSH nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy ustawy z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.), a tylko wtedy, gdy wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej – przepisy KC stosować należy odpowiednio. Szerzej zob. uw. do art. 2.

Do spółek handlowych mają zatem zastosowanie przepisy KC dotyczące (m.in.) czynności prawnych i ich nieważności, zdolności prawnej podmiotów prawa cywilnego i zasad ich odpowiedzialności, praw rzeczowych – zwłaszcza zastawu i użytkowania (udziałów, akcji), zbywalności praw majątkowych *inter vivos* i *mortis causa* oraz przedawnienia roszczeń, a także, odnoszące się przede wszystkim do obrotu profesjonalnego, przepisy dotyczące zbycia przedsiębiorstwa i zasad odpowiedzialności za zobowiązania związane z jego prowadzeniem, ogólnych zasad dotyczących przekazu i papierów wartościowych oraz obrotu tymi papierami.

Zgodnie z art. 632 KSH, utrzymano w mocy przepisy *rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy* (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.) o firmie i prokurze – do czasu uregulowania tych instytucji w KC. Dnia 25.9.2003 r. weszła w życie ustawa z 14.2.2003 r. o zmianie Kodeksu cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 49, poz. 408);

na podstawie przepisów tej ustawy zostały uchylone m.in. pozostawione w mocy, zgodnie z art. 632 KSH, przepisy *KH* o firmie i prokurze. W myśl postanowień tej ustawy przepisy dotyczące firmy i prokury mają obecnie zastosowanie również do innych niż spółki handlowe podmiotów (jednostek i organizacji) gospodarczych, tzn. przedsiębiorców. W przyszłości przewidziane jest także przywrócenie unormowania spółki cichej – w Księdze trzeciej *KC* dotyczącej zobowiązań.

Warto równocześnie wspomnieć, że z kolei wejście w życie 1.1.2001 r. ustawy z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 ze zm.), dotyczącej (m.in.) ustroju rejestru przedsiębiorców oraz postępowania rejestrowego, spowodowało uchylenie z tym dniem przepisów *KH* dotyczących rejestru handlowego, a także przepisów *rozp. MS* z 1.7.1934 r. w sprawie rejestru handlowego (Dz.U. Nr 59, poz. 511 ze zm.).

- 4 4. Spółkami handlowymi według KSH są: **spółki jawne** (zob. art. 22–85), **spółki partnerskie** (zob. art. 86–101), **spółki komandytowe** (zob. art. 102–124), **spółki komandytowo-akcyjne** (zob. art. 125–150), **spółki z o.o.** (zob. art. 151–300) oraz **spółki akcyjne** (zob. art. 301–490), zob. art. 1 § 2 KSH.
- 5 5. Kodeks spółek handlowych – jak wspomniano – realizując zasadę jedności prawa cywilnego, zastąpił obowiązujące blisko 70 lat przepisy *KH* dotyczące spółek handlowych. Podstawowe idee, na których oparta została koncepcja nowego KSH, to **kontynuacja, reformacja, modernizacja i europeizacja** polskiego prawa spółek handlowych (szerzej zob. A. Szajkowski, Refleksje, s. 2 i n.).
- 6 6. Obowiązujący w Polsce od 1934 r. *KH*, przed wejściem w życie *KC* w 1965 r., stał na gruncie odrębności prawa handlowego od prawa cywilnego (por. S. Grzybowski, w: System pr. cyw., t. I, wyd. 2, s. 76); przepisy prawa cywilnego miały doń zastosowanie jedynie jako przepisy o charakterze posiłkowym (*art. 1 KH*: „W stosunkach handlowych obowiązują w braku przepisów kodeksu handlowego i ustaw szczególnych lub powszechnego w państwie prawa zwyczajowego przepisy prawa cywilnego”); zob. też L. Górnicki, Podstawowe założenia i systematyka polskiego kodeksu handlowego z 1934 roku, AUWr 2004, Nr 2616, Prawo CCLXXXVIII, s. 267; Radwański, Prawo, wyd. 10, Nb 21 oraz S. Grzybowski, w: System pr. cyw., t. I, wyd. 2, s. 76–77). Po uchyleniu przez ustawę z 23.4.1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 ze zm.) postanowień *KH* przesądzających o wspomnianej odrębności prawa handlowego od prawa cywilnego (chodzi zwłaszcza o *art. 1*, *art. 2* i *art. 498 KH*), pozostawione w mocy przepisy *KH*, dotyczące przede wszystkim spółek handlowych, formalnie stały się zatem przepisami prawa cywilnego, jakkolwiek nie wprowadzono w nich wówczas żadnych zmian dostosowujących je do *KC*;